

מעשה נסעם ברכ' הקדוש ר' דוד ממקליצ'ב להנצט'ם על יו"כ וזיה דברו בקדוש החדיד לביחא אלל כנצט'ם כל ימים הנוראים היינו מקדוש ר"ה עד אחר יו"כ ונצט' הריא חרע לו איזא מעשה וזיה מלצט'ר מאד פ"ו לח"כ כאשר נסע אליו על יו"כ נסע בחצות מאד אלל ער"ו חרע לו בינחא כל יום עד שזכרנו ליכע ערב יו"כ כל היום לפטח ערב וזיה כאשר בא קרוב לעיר ממוינח כמו ר' חומי' שנת היה שם חרע בשר אחר דרו בם יודרים וברואחם כי נסע יכוד עם עגלה רע לקראו ויעמידוהו ויחמרו לו כי איזא אחד חסר למנח על יום הכיפור בכן מנצקים ממעלה זיהים שם יו"כ ורמזוב כרס"ק ר' דוד נצט'ר כלל דבר גדול הוא להציל מן הרע להצטר לנצט'ם ואח"כ חרע עוד דנצט'ו כמה יעשו ינע וזיה פס"י היה לו ביסיה אלל הנצט'ם סק' על יו"כ ועיהם יפנ'ו

קרוב לעיר מעזיבוז כמו ד' תחומי שבת, היה שם איזה כפר אשר דרו במ יהודים, ובראותם כי נסע יהודי עם עגלה רצו לקראתו ויעמידוהו ויאמרו לו כי איש אחד חסר למנין על יום הכיפור "בכך מבקשים ממעלתו שיהיה שם יוה"כ [יום הכיפורים]." ויחשוב הרה"ק [הרב הקדוש] ר' דוד בדעתו הלא דבר גדול הוא להשלים מנין ורצה להעתר לבקשתם. ואח"כ [ואחר כך] חישב עוד בדעתו כמה יגיעו [יגיעות] יגע וכמה מס"נ [מסירות נפש] היה לו שיהיה אצל הבעש"ט הק' [הקדוש] על יוה"כ [יום הכיפורים], ועתה ישבו [ישבות]

ד' תחומי שבת ממנו. ויאמר להם: "לא אולם כי נחפז אנכי." ויצעק על העגלון: "רוץ מהרה!" וירץ ויבא להבעלש"ט, והוא כבר התפלל מנחה ולא נתן לו הבעל שם טוב שלום ולא דיבר אליו מאומה, ואחר יוה"כ [יום הכיפורים] נתן לו שלום בשפה רפה ולא קירבו כלל כל ימי חג הסוכות אשר חג שם הרב הנ"ל [הנוכח לעיל]. ויצטער הרב ר' דוד מזה ויפשפש במעשיו אולי רואה הבעש"ט עליו איזה עון אשר חטא, אבל לא מצא שום דבר ויחרד לב הרר"ד [הרב רבי דוד] ויסר ממקומו כי הוא ירא אולי מעשיו ישרו בעיניו ואינו רואה טוב על עצמו כדרך הצדיקים אשר הם תולים החסרון בעצמם, לא על זולתם. ויהי בצער הזה כל ימי החג, וישאר בדעתו כי אחרי החג ידרוש אצל הרב יגיד לו שורש דבר. אך תיכף אחר שבת בראשי [בראשית] קרא אותו הבעש"ט ויאמר לו: "ר' דוד, תדע כי אתה הורג נפש בשוגג כי בהפ' [בהפעם] ההוא אשר קראו אותך למנין המתינה עליך נשמה משבעים שנה אשר היא שייכה לשורש נשמתך שתתפלל שם ותתקנה. וכאשר נסעת משם דחו אותה לחוץ, וע"כ [ועל כן] אתה חייב גלות לכפר על עצמך ולתקן הנשמה. ויאמר הרר"ד [הרב רבי דוד]: "הנני מוכן לכל אשר יצווני אדוני." ויאמר: "לכן קבל על עצמך גלות למקום שאין מכירין אותך להיות נע ונד. רק תוכל לדרוש

ד' תחומי שבת ממנו ויאמר להם: לא אולם כי נחפז אנכי. ויצעק על העגלון: רוץ מהרה! וירץ ויבא להבעלש"ט, והוא כבר התפלל מנחה ולא נתן לו הבעל שם טוב שלום ולא דיבר אליו מאומה, ואחר יוה"כ [יום הכיפורים] נתן לו שלום בשפה רפה ולא קירבו כלל כל ימי חג הסוכות אשר חג שם הרב הנ"ל [הנוכח לעיל]. ויצטער הרב ר' דוד מזה ויפשפש במעשיו אולי רואה הבעש"ט עליו איזה עון אשר חטא, אבל לא מצא שום דבר ויחרד לב הרר"ד [הרב רבי דוד] ויסר ממקומו כי הוא ירא אולי מעשיו ישרו בעיניו ואינו רואה טוב על עצמו כדרך הצדיקים אשר הם תולים החסרון בעצמם, לא על זולתם. ויהי בצער הזה כל ימי החג, וישאר בדעתו כי אחרי החג ידרוש אצל הרב יגיד לו שורש דבר. אך תיכף אחר שבת בראשי [בראשית] קרא אותו הבעש"ט ויאמר לו: "ר' דוד, תדע כי אתה הורג נפש בשוגג כי בהפ' [בהפעם] ההוא אשר קראו אותך למנין המתינה עליך נשמה משבעים שנה אשר היא שייכה לשורש נשמתך שתתפלל שם ותתקנה. וכאשר נסעת משם דחו אותה לחוץ, וע"כ [ועל כן] אתה חייב גלות לכפר על עצמך ולתקן הנשמה. ויאמר הרר"ד [הרב רבי דוד]: "הנני מוכן לכל אשר יצווני אדוני." ויאמר: "לכן קבל על עצמך גלות למקום שאין מכירין אותך להיות נע ונד. רק תוכל לדרוש

באיזה עיירות, ותגיד עצמך בכל מקום לדרשן קטן." וישאלהו הרר"ד [הרב רבי דוד]: "עד מתי אהיה נע ונד?" ויאמר לו: "מעצמך תדע יום שובך לביתך." ויעשה כן הרר"ד [הרב רבי דוד] ויגלה משם ולא ולא [המילה ולא נכפלה בטעות] חזר לביתו, והלך ממקום למקום ומעיר לעיר בהתחפשו במלבושים פשוטים שלא יכירוהו, כי כבר היה מפורסם בעולם וגם היה לו אנשים מקורבים אשר נסעו אליו מכמה שנים, וע"כ [ועל כן] את טעמו ולבושו שינה שלא יכירוהו. ואחרי עבור שתי שנים ומחצה בא הרב לעיר אחת גדולה מעיירות ליטא בסלאנים, ויתאכסן בבית הפרנס חודש, [1] כי כן היה המנהג כי כל דרשן היה צריך להתאכסן אצל הפ"ח [הפרנס חודש]. ויבא לשם הרר"ד [הרב רבי דוד] ביום ה' ויקבלו הפ"ח [הפרנס חודש] ויבקשו שיגיד לו איזה מדברי תורה מאיזה דרשה. ויאמר לו, והיטב בעיניו, ויאמר לו: "לכן אם תרצו אתן לכם רשיון לדרוש בבית הכנסת הגדולה." ויאמר: "אין חפצי בזה כ"א [כי אם] בבהמ"ד [בבית המדרש]." ויאמר לא [צ"ל: לו] הפ"ח [הפרנס חודש]: "לא, כי אני חפץ ידרוש מעלתו בבהכ"נ [בבית הכנסת]." וישתוק הרב ממנו, ובעש"ק [ובערב שבת קודש] כמו רצי [חצי] היום והנה רעשה כל העיר כי הרב הדרשן הגדול אשר כבר הכירו אותו כל העיר בא על שבת לעיר. ומיד יצא הפ"ח [הפרנס חודש] לקראתו עם אנשי העיר ויביאהו לביתו ויתן לו מקום המכן [המוכן] בביתו עם אנשיו. וישבתו שמה כולם וגם הר"ר [רב רבי] דוד שבת עמו. ובליל ש"ק [שבת קודש] כאשר ישבו אצל השולחן, שאל הדרשן הגדול על הר"ד [הרב רבי דוד] מי הוא ויענהו

[1] אחד מראשי הקהל שנתמנה לממן את עסקי הציבור למשך חודש אחד בגלל ריבוי צרכי העדה.

הפ"ח [הפרנס חודש] כי הוא דרשן ורוצה לדרוש פה
 "ואנכי שמעתי דרשותיו והוטב בעיני. ואם לא היה
 רומע"ל [רום מעלתו] פה הייתי מניחו לדרוש
 בבהכ"נ [בבית הכנסת] הגדול. א' [אך] אתה [צ"ל]:
 עתה] כאשר רומע"ל [רום מעלתו] פה או כי ידרוש
 באיזה יום דחול בבהמ"ד [בבית המדרש] או כי
 יהיה עד שבת הבע"ל [הבאה עלינו לטובה]
 ולרומע"ל [ללרום מעלתו] לא היה סתירה." ויבקש
 הדרשן אח הר"ר [הרב רבי] דוד שיאמר לו איזה
 דרשה מדרשותיו. ולא רצה הרר"ד [הרב רבי דוד]
 עד שגער בו הדרשן לאמור: "אין מסארבין
 [מסרבים] לגדול." ויאמר הרר"ד [הרב רבי דוד]
 איזה ד"ת [דבר תורה] בלעגי שפה. וילעג בו הדרשן:
 "מה זאת דרשה? וילעוג עוד מהפ"ח [מהפרנס
 חודש] אשר הוטבו בעינו הדרשות של מוהר"ד
 [מורנו ורבנו הרב רבי דוד] ויאמר: "הלא הוא ע"ה
 [עם הארץ] גמור! אינו יכול לדרוש מאומה." ואח"כ
 [ואחר כך] אמר הדרשן תורה ומוסר ואח"כ [ואחר
 כך] שתו לכבודו משקה לרוב. והרב ר' דוד ישב
 בשיפולי השולחן ולא נהגו בו כבוד כי לא רדף אח"י
 [אחר זאת] ולא זאת מגמתו. והפרנס חודש שתה
 משקה הרבה עד כי חטפתו שינה על השולחן ולא
 יכלו לעורר אותו משנתו. וישאוהו כך משרתיו על
 מטתו, וגם האורחים שכבו כולם. והנירות נכבו
 והר"ר [והרב רבי דוד] שכב על הארץ בחדר אשר שכב הדרשן, כי כן היה דרכו מעת הלך להיות גולה לא
 שכב על מטה באומרו כי אוהב אנכי לישן על הארץ. ויהי כאשר ישנו כולם נגזלה שנתו של הדרשן והתאווה
 תאוה ר"ל [רחמנא ליצלן] וידמה בנפשו כי הפ"ח [הפרנס חודש] הוא כעת שוכב שכו' [שכור], ואשתו לא
 תכירו. והיצה"ר [והיצר הרע] פיתה אותו ויפת. וינסה לילך אליה, אבל זכות התורה מנעתו מעון כי כאשר
 קרב אליה הקיצה אשת הפ"ח [הפרנס חודש] ותאמר בצעקה: "מי אתה? הלא תגיד לי!" כי היא ידעה כי
 בעלה ישן. והוא כיונה נאלמה נאלם דומיה. אבל היא, כאשר לא יכלה להחזיק אותו עד שיקוצו אנשי הבית,
 ותחטוף מצנפתו יארמעלקע מעל ראשו והתחילה להעיר את כל בני הבית. וילך הדרשן בלט [צ"ל: בלאט]
 ויקח אח המצנפת מעל ראש הרר"ד [הרב רבי דוד], והוא לא שמע כי מן השמים היתה סבה. וילבש את
 מצנפת וישכב על יצועו ויעשה א"ע [את עצמו] כאלו הקיץ לקול ההמולה וישאל: "מה זאת? אוי, מה זאת?
 קראו לערל להדליק נרות ונדעה בשל מי הרעה הזאת." וידליקו נרות וילך הדרשן וימצא את הרר"ד [הרב
 רבי דוד] שוכב בלא מצנפת, ויבעט בו הדרשן ברגלו ויאמר: "אתה העוכר עכרתנו, יעכרך ה'!" ובאין אומר
 ודברים צוה הדרשן ויאסרוהו בעבותי' [בעבותים] ויוליכוהו לבית המבשלו' וישמרו אותו שם. וממחרת
 ותיהום כל העיר על המעשה הרע הזה. והרשע הדרשן דרש ביום בבית הכנסת הגדולה ובתוך הדרשה אמר
 כי לא מטוהרה העיר והא ראייה כי היתה חוצפה כזאת אצל הפ"ח [הפרנס חודש] ראש העיר בעת אשר אנכי
 פה. ואחר הדרשה צוה הרשע הנ"ל [הנזכר לעיל] שיבואו כל העם תיכף אמר הבדלה למען יראו איך יענשו

כפ"ח כי הוא דרשן ורוצה לדרוש פה ואנכי שמעתי דרשותיו והוטב
 בעיני ואם לא היה רומע"ל פה הייתי מניחו לדרוש בבהכ"נ הגדול
 א' אתה [צ"ל]: עתה] כאשר רומע"ל [רום מעלתו] פה או כי ידרוש
 באיזה יום דחול בבהמ"ד [בבית המדרש] או כי יהיה עד שבת הבע"ל [הבאה עלינו לטובה]
 ולרומע"ל [ללרום מעלתו] לא היה סתירה." ויבקש הדרשן אח הר"ר [הרב רבי] דוד שיאמר לו איזה
 דרשה מדרשותיו. ולא רצה הרר"ד [הרב רבי דוד] עד שגער בו הדרשן לאמור: "אין מסארבין
 [מסרבים] לגדול." ויאמר הרר"ד [הרב רבי דוד] איזה ד"ת [דבר תורה] בלעגי שפה. וילעג בו הדרשן:
 "מה זאת דרשה? וילעוג עוד מהפ"ח [מהפרנס חודש] אשר הוטבו בעינו הדרשות של מוהר"ד
 [מורנו ורבנו הרב רבי דוד] ויאמר: "הלא הוא ע"ה [עם הארץ] גמור! אינו יכול לדרוש מאומה." ואח"כ
 [ואחר כך] אמר הדרשן תורה ומוסר ואח"כ [ואחר כך] שתו לכבודו משקה לרוב. והרב ר' דוד ישב
 בשיפולי השולחן ולא נהגו בו כבוד כי לא רדף אח"י [אחר זאת] ולא זאת מגמתו. והפרנס חודש שתה
 משקה הרבה עד כי חטפתו שינה על השולחן ולא יכלו לעורר אותו משנתו. וישאוהו כך משרתיו על
 מטתו, וגם האורחים שכבו כולם. והנירות נכבו והר"ר [והרב רבי דוד] שכב על הארץ בחדר אשר שכב הדרשן, כי כן היה דרכו מעת הלך להיות גולה לא
 שכב על מטה באומרו כי אוהב אנכי לישן על הארץ. ויהי כאשר ישנו כולם נגזלה שנתו של הדרשן והתאווה
 תאוה ר"ל [רחמנא ליצלן] וידמה בנפשו כי הפ"ח [הפרנס חודש] הוא כעת שוכב שכו' [שכור], ואשתו לא
 תכירו. והיצה"ר [והיצר הרע] פיתה אותו ויפת. וינסה לילך אליה, אבל זכות התורה מנעתו מעון כי כאשר
 קרב אליה הקיצה אשת הפ"ח [הפרנס חודש] ותאמר בצעקה: "מי אתה? הלא תגיד לי!" כי היא ידעה כי
 בעלה ישן. והוא כיונה נאלמה נאלם דומיה. אבל היא, כאשר לא יכלה להחזיק אותו עד שיקוצו אנשי הבית,
 ותחטוף מצנפתו יארמעלקע מעל ראשו והתחילה להעיר את כל בני הבית. וילך הדרשן בלט [צ"ל: בלאט]
 ויקח אח המצנפת מעל ראש הרר"ד [הרב רבי דוד], והוא לא שמע כי מן השמים היתה סבה. וילבש את
 מצנפת וישכב על יצועו ויעשה א"ע [את עצמו] כאלו הקיץ לקול ההמולה וישאל: "מה זאת? אוי, מה זאת?
 קראו לערל להדליק נרות ונדעה בשל מי הרעה הזאת." וידליקו נרות וילך הדרשן וימצא את הרר"ד [הרב
 רבי דוד] שוכב בלא מצנפת, ויבעט בו הדרשן ברגלו ויאמר: "אתה העוכר עכרתנו, יעכרך ה'!" ובאין אומר
 ודברים צוה הדרשן ויאסרוהו בעבותי' [בעבותים] ויוליכוהו לבית המבשלו' וישמרו אותו שם. וממחרת
 ותיהום כל העיר על המעשה הרע הזה. והרשע הדרשן דרש ביום בבית הכנסת הגדולה ובתוך הדרשה אמר
 כי לא מטוהרה העיר והא ראייה כי היתה חוצפה כזאת אצל הפ"ח [הפרנס חודש] ראש העיר בעת אשר אנכי
 פה. ואחר הדרשה צוה הרשע הנ"ל [הנזכר לעיל] שיבואו כל העם תיכף אמר הבדלה למען יראו איך יענשו

העם אחר ההבדלה ויביאו את הרב ר' דוד ויעמידוהו לפני כל הקהל ידיו אסורות, והדרשן הרשע אומר לו מוסר ונוהם עליו כארי לאמר: "רשע, תן תודה!" והרב מחשה בלי דובר דבר ויצוה הדרשן ליסרו בשוטים עד יתן הודאה. ויניחוהו על הארץ והשוטרי' [והשוטרים] עמדו ליסרו. והנה קול רעש מכה בכל החלונות: "היש פה ר' דוד מיקליעווער?" וירוצו כולם לראות מי הוא הדופק בחלונות והנה אין שום איש. ויתמהו כולם וישלחו שלוחים לראות מי הוא זה, ובין כה לכה נשבת העסק עם הרב ר' דוד. ואח"כ [ואחר כך] כאשר נשקט הרעש ונשאר בין ההמון להטיל חרם על כל אשר ראה או שמע מי הם אשר העיזו להתל בכל הקהל. אבל גם אחר החרם לא נודע מאומה וע"כ [ועל כן] לקחו פעם שנית את הרב ויניחוהו עוד הפעם על הארץ. והנה נשנה קול הרעש מכה בכל החלונות אם ר' דוד מקליעווער ישנו פה. וירצו [וירוצו] כולם עוד הפעם לחוץ ויתמהו כל העם על זה מאוד. ויאמר הדרשן: "אין זאת כי אם מכשף הוא, ובכישוף עושה את כל אלה, וע"כ [ועל כן] ייסרו אותו עד יתן תודה גם ע"ז [על זה]." ויניחוהו עוד הפעם ונעשה רעש פעם שלישי מכה בכל החלונות לאמר: "ר' דוד, מה אתם מחשים?" ויען הרב בלי התפעלות: "ומה אצק אנכי פה, ואך מזלי הוא ואשאנו לכפר על עוונותי." ויתפלאו כל העם מאוד כי כבר שמעו

העם אחר ההבדלה ויביאו את הרב ר' דוד ויעמידוהו לפני כל הקהל ידיו אסורות והדרשן הרשע אומר לו מוסר ונוהם עליו כארי לאמר: "רשע, תן תודה!" והרב מחשה בלי דובר דבר ויצוה הדרשן ליסרו בשוטים עד יתן הודאה. ויניחוהו על הארץ והשוטרי' [והשוטרים] עמדו ליסרו. והנה קול רעש מכה בכל החלונות: "היש פה ר' דוד מיקליעווער?" וירוצו כולם לראות מי הוא הדופק בחלונות והנה אין שום איש. ויתמהו כולם וישלחו שלוחים לראות מי הוא זה, ובין כה לכה נשבת העסק עם הרב ר' דוד. ואח"כ [ואחר כך] כאשר נשקט הרעש ונשאר בין ההמון להטיל חרם על כל אשר ראה או שמע מי הם אשר העיזו להתל בכל הקהל. אבל גם אחר החרם לא נודע מאומה וע"כ [ועל כן] לקחו פעם שנית את הרב ויניחוהו עוד הפעם על הארץ. והנה נשנה קול הרעש מכה בכל החלונות אם ר' דוד מקליעווער ישנו פה. וירצו [וירוצו] כולם עוד הפעם לחוץ ויתמהו כל העם על זה מאוד. ויאמר הדרשן: "אין זאת כי אם מכשף הוא, ובכישוף עושה את כל אלה, וע"כ [ועל כן] ייסרו אותו עד יתן תודה גם ע"ז [על זה]." ויניחוהו עוד הפעם ונעשה רעש פעם שלישי מכה בכל החלונות לאמר: "ר' דוד, מה אתם מחשים?" ויען הרב בלי התפעלות: "ומה אצק אנכי פה, ואך מזלי הוא ואשאנו לכפר על עוונותי." ויתפלאו כל העם מאוד כי כבר שמעו

סימן, וס' ספון יסליט בלילה מציור חמ:

שם הרב ר' דוד. וירפו ממנו וישבו כל העם לחשוב עצה מה לעשות. ויזכרו שני אנשים כי פה בעיר הזאת נמצאו שני אנשים פלוני ופלוני מכירים את הרב ר' דוד כי ראו אותו בבית הבעש"ט וע"כ [ועל כן] ישלחו אחריהם ויראו אם הוא הוא או לא. וישלחו אחריהם ויבואו ויכירוהו ונפלו על פניהם בוכים לאמר: "מה לכם רבינו?" ויען הרב: "אנכי אינני אשם בזה כי הבעש"ט שלחני להיות גולה, ועד עתה לא היה לי רשות לגלות את עצמי עד אשר אמרו לי מן השמים: למה אתם מחשים? ונזכרתי על מאמר הבעש"ט אשר אמר לי מעצמך תדע העת כי נסלח עוונך. ואתה [צ"ל: ועתה] מוכרח אני לגלות כי הדרשן הלך אל אשת הפ"ח [הפרנס חודש] והוא לקח המצנפת מעל ראשי. וסימן לזה כי תחת האונטער שלאק [אונטערשלאק = בטנה] תפור קמיע אחת אשר אנכי נושאה על ראשי, וקחו נא את המצנפת וראו. ומיד הרימו את המצנפת מעל ראש הדרשן ויקרעו את האוני"ש [האונטער שלאק] ויראו כי כנים דבריו. וכל "הכבוד" אשר רצו לעשות להר"ר [להרב רבי] דוד עשו להרשע הנ"ל [הנזכר לעיל] כמאמר: "צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו" [משלי יא, ח]. ומזה נראה איך הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ [על פי] "וּסְבִיבוּ נְשִׁעָרָה מְאֹד" [תהלים נ, ג]. ומזה ילמד כל אדם מוסר לחשוב שכר מצוה נגד הפסדה ולא להיות חזק בהשגחה, גם לא להאמין דבר טרם יחקרו וידרשו היטב. וה' הטוב ינהילנו באורח מישור, אמן: